

SZTE hírek > Hírchívum > 2018. Május

Emléktábla Kristó Gyula történészprofesszor egykori lakóházán

2018. május 22.

A magyarság históriájának neves kutatója, Kristó Gyula professzor munkássága előtti tisztelgésül Szeged város önkormányzata, az SZTE BTK és a történész nevét viselő alapítvány emléktáblát avatott az akadémikus egykori lakóháza falán. Az ünnepségen felidéztek a neves történész érdemeit.

Cikk nyomtatás

Link küldés

Tetszik 0

Tweet

Kristó Gyula történészprofesszor, a szegedi egyetem korábbi rektora, Szeged díszpolgára egykori Boldogasszony sugárúti lakóháza falán immár emléktábla hirdeti: itt élt és alkotott őseink neves kutatója.

Az emléktáblaavató ünnepségen, a Boldogasszony sugárút 27. számú ház előtt köszöntőt mondott Solymos László alpolgármester, majd professzor Gyenge Zoltán filozófus, az SZTE Bölcsészettudományi Kar dékánja idézte föl emlékeit.

Egykori tanítványai közül Almási Tibor történész és Petrovics István, a Kristó Gyula Alapítvány kuratóriumi elnöke méltatta mestere munkásságát.

„Szinte hihetetlen, hogy Kristó Gyula professzor lassan másfél évtizede nincs közöttünk. Halála nagy űrt hagyott maga után, s mi, egykori kollégái nehezen ocsúdtunk fel a bénultságból, amit elhunyt okozott. Fájdalmunkat leplezve belefeledkeztünk a munkába, s próbáltunk tovább haladni azon az úton, amit alapvetően ő szabott meg a szegedi középkor-kutatás számára. Mivel óriási és sokrétű szellemi örökséget hagyott hátra, kutatómunkánk során nap, mint nap találkozunk azokkal a gondolatokkal, amiket egykori professzorunk fogalmazott meg könyveiben és tanulmányaiban” – kezdte beszédét Petrovics István. – „Ez az élő szellemi örökség sokszor azt az érzést kelti bennünk, hogy Kristó Gyula – a maga fizikai valójában – még ma is itt van velünk. S ez így van rendjén, hiszen csakis ez az érzés segít minket a veszteség elviselésében.

Veszteségben pedig, sajnos, nem szűkölködünk: 2015-ben döbbenetesen fiatalon elhunyt Koszta László, aki Kristó Gyula egyik közvetlen utóda volt a Középkori és Kora Újkori Magyar Történeti Tanszék élén, s az elmúlt hetekben távozott az élők sorából Makk Ferenc professzor is, Kristó Gyula leghűségesebb barátja, s a szegedi médiévisztikai iskola kiemelkedő alakja, a Történeti Segédtudományok Tanszék egykori vezetője.

A kutatómunka mellett az oktatás területén is egyértelműen kitapintható Kristó Gyula öröksége, különösen a középkortudományi doktori képzés kapcsán, amit 1994-ben az országban elsőként ő indított el, mégpedig Szegeden. Mi, egykori tanítványai az ő elvárásainak jegyében igyekszünk végezni mindennapi oktatói tevékenységünket. Ez pedig egyáltalán nem könnyű, hiszen Kristó Gyula hatalmas ismeretanyaggal rendelkező, kötelességtudó, szigorú és pontos tanár volt, aki rendkívüli intellektuális élményt nyújtó órákat tartott. Mindezzel egyértelműen kivívta az egyetemisták tiszteletét. Bár – ahogy maga mondta – „a hallgatóktól három lépés távolságot” tartott, valójában roppant segítőkész és

humánus pedagógus volt. A diákok fontosabb kezdeményezéseit szinte az első pillanattól fogva lelkesen támogatta. Tanárszerkesztőként, például, évekig segítette az *Aetas* című hallgatói kiadvány megjelenését, ami az idők során az ország egyik legrangosabb szakmai folyóirata lett.

Kristó professzor élete során számos vezetői posztot töltött be. Ezek közül különös jelentőséggel bírnak azok az évek, amikor rektorhelyettesként (1979–82), majd rektorként (1982–85), illetve dékánhelyettesként (1978–79) és dékánnaként (1987–89) irányította az egyetemet és a Bölcsészettudományi Kart. Puritán beállítottsága, megvesztegethetetlensége és következetessége sokak számára nemcsak zavaró, hanem egyenes irritáló volt. Bizonyosra vehető, hogy nem tartozott a legnépszerűbb vezetők közé, pedig egyértelműen szolgálatnak tekintette a magas pozíciókat, és annak megfelelően végezte a munkáját. S ami különösen megszívlelendő: soha nem élt vissza a beosztásával, egyéni haszonszerzésre pedig – bármilyen hihetetlenül is hangzik – még csak nem is gondolt. Az a fajta ember volt, aki alapvetően és önzetlenül a közösség érdekeit szolgálta. Lett légyen az az egyetem vagy a Bölcsészettudományi Kar oktatóinak vagy hallgatóinak, vagy a város polgárainak közössége.

Kristó Gyula oktatói és kutatói tevékenységéből fakadó tekintélyén kívül empátiájának, problémaérzékenységének és segítőkészségének is nagy szerepe volt abban, hogy az 1988. évi őszi diákmegmozdulás alkalmával érdemi tárgyalások folyhattak az egyetemi oktatás jobbítását követelő hallgatók és a Bölcsészettudomány Kar, illetve az egyetem vezetői között.

A város vonatkozásában csak egy dolgot emelnék ki: a Szeged története monográfia 1994-ig megjelent négy kötetét. Ennek a vállalkozásnak Kristó Gyula volt a sorozatszerkesztője és egyben az első kötet szerkesztője is. Ezzel egy 1978-ban kezdődött, és 1994-ben befejeződött, egy politikai rendszerváltáson is átívelő, 16 évig tartó kemény – úgy is mondhatnám: heroikus – munka minden gondját vállalta magára. A város történetét 1944-ig feldolgozó monográfia, amely a tervezett négy kötet helyett végül ötben került közzétételre, a maga nemében monumentális vállalkozás volt, amiben 70 ember munkáját kellett irányítania és felügyelnie a sorozatszerkesztőnek. Kristó Gyula szakmai tudása, szervezőkészsége, diplomatikus hozzáállása és energiája kellett ahhoz, hogy ez a vállalkozás ne maradjon torzóban. A monográfia szerves részét képezi az 1992-ben külön kötetként megjelent, ugyancsak Kristó Gyula által szerkesztett speciális kiadvány, amely a *Szeged történeti kronológiája a kezdetektől 1944-ig* címet viseli. A 3800 nyomtatott oldalnyi terjedelemre rúgó monográfia és kronológia országos vonatkozásban is etalonnak számít. Ezt különösen nyomatékosítja az a helyzet, hogy 2010-ben Kristó Gyula tanítványának, Blazovich Lászlónak, a Csongrád Megyei Levéltár korábbi igazgatójának a szerkesztésében napvilágot látott a városmonográfia utolsó (valóban ötödiknek) számító kötete, amely Szeged históriáját 1990-ig tárgyalja.

A Szeged-monográfia példája egyértelműen bizonyítja, hogy mennyire fontos a városvezetés és az egyetem közötti jó kapcsolat. Továbbá azt is, hogy a történész munkájának akkor van igazi értelme, ha az általa írt könyvek és a tanulmányok nem aktuálpolitikai elvárásoknak akarnak megfelelni, illetve ha azok nem a kollégáknak vagy az asztalfióknak, hanem egy nagyobb közösségnek készülnek. Így válhatnak forrásává – egyebek között – a jó értelemben vett hazafiságnak és lokálpatriótizmusnak. Sajnos, manapság egyre gyakrabban tapasztalható, hogy csupán a város lakóinak egy töredékét érdekli igazából Szeged múltja. Ebből fakadóan nem ismerik kellőképpen a település történetét, s nem is érzik – a szó igazi értelmében – a magukénak a várost. Úgy is fogalmazhatók: egyáltalán nem büszkéek szűkebb pátriájukra és az általa képviselt szellemi és anyagi javakra. Nem törekednek a régi értékek megőrzésére, újabbak teremtését pedig nem igyekeznek előmozdítani. Ebben a tekintetben érdemes mindenkinek megszívlelnie a késői antikvitásban élt egyházatya és filozófus, Szent Ágoston hippói püspök szavait: „*Non muri, sed mentes*”. Vagyis szabadon fordítva és értelmezve: nem a falak, az épületek és az infrastruktúra tesz várossá egy települést, hanem az ott lakók mentalitása.

Kristó Gyulának a város érdekében végzett kiemelkedő fontosságú tevékenységét Szeged vezetői mindig fel- és elismerték. A monográfia elkészültét Papp Gyula tanácselnök és a rendszerváltás utáni első szabadon választott polgármester, Lippai Pál messzemenően támogatta. Kristó professzor 1996-ban elnyerte a Szegedért Alapítvány tudományos díját, 1998-ban pedig Szeged városa díszpolgárává választotta. Ezt a sort méltán egészíti ki az emléktábla mostani elhelyezése. A város történetének

megismertetéséért oly sokat tevő tudós – aki erről a következőképpen nyilatkozott: *“megtiszteltetésnek éreztem, hogy lakóhelyem gazdag múltjának fő ütőerén rajta tarthattam a kezemet”* – feltétlen megérdemli ezt. S az a járókelő, aki erre sétálva majd rápillant az emléktáblára, bizonyára késztetést fog érezni arra, hogy megismerje egy kivételes tehetségű és rendkívül tisztességes ember életét és munkásságát, ami révén remélhetőleg odaadó polgára lesz a Tisza-parti városnak. S ha nagyon figyel, akkor talán még azt is meghallja, hogy miként cserél eszmét az a két tudós, akik ugyan eltérő időszakban éltek, de városukért egyformán rendkívül sokat tettek. Az a ház ugyanis, ahol valamikor Reizner János lakott, csak karnyújtásnyira található tőlünk, hiszen a Boldogasszony sgt. és a Liliom utca sarkán felhúzott eklektikus épület helyén állt” – zárta beszédét Petrovics István.

Az ünnepségen megjelent a szegedi történészek számos neves képviselője, az SZTE BTK mai és korábbi vezetői közül számos oktató és kutató. Az emléktábla koszorúzását követő beszélgetésből kiderült: Kristó Gyula özvegye és családja már nem abban a szegedi Boldogasszony sugárút 27. számú házban lakik, amelynek falán 2018. május 11. óta emléktábla hirdeti: egykor itt élt és alkotott a magyarság történetének neves kutatója.

SZTEinfo
Fotók.: Újszászi Ilona

[Cikk nyomtatás](#)[Link küldés](#)[Tetszik 0](#)[Tweet](#)

Kövess minket!